ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
ELEANOR SHARPSTON
της 25ης Ιανουαρίου 2007 [1]

1. Η υπό κρίση αίτηση του Finanzgericht Düsseldorf (Γερμανία) για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αφορά τον καθορισμό του τελωνειακού χαρακτήρα των μεταχειρισμένων ενδυμάτων, τα οποία η Euro Tex Textilverwertung GmbH (στο εξής: Euro Tex) συγκέντρωνε και, κατόπιν διαλογής, συσκεύαζε στη Γερμανία και, ακολούθως, εξήγε στην Πολωνία, πριν από την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Πολωνίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο τελωνειακός χαρακτήρας των ενδυμάτων αυτών ρυθμιζόταν από την Ευρωπαϊκή Συμφωνία περί συνδέσεως μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Δημοκρατίας της Πολωνίας, αφετέρου, όπως έχει τροποποιηθεί (στο εξής: Συμφωνία συνδέσεως) [2]. Η απάντηση στο ερώτημα αν τα ενδύματα αυτά πρέπει να χαρακτηρίζονται ως «καταγόμενα από την Κοινότητα» και, ως εκ τούτου, να τυγχάνουν δασμολογικής προτιμήσεως δυνάμει της Συμφωνίας συνδέσεως εξαρτάται από το κατά πόσον οι πραγματοποιούμενες εργασίες διαλογής τους συνιστούν «επαρκείς επεξεργασίες ή μεταποιήσεις», κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, του Πρωτοκόλλου 4 της εν λόγω Συμφωνίας (στο εξής: Πρωτόκολλο 4), ή εμπίπτουν μάλλον στην έννοια «απλές εργασίες [...] συνδυασμού (συμπεριλαμβανομένης της σύνθεσης σειρών εμπορευμάτων)» του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, του Πρωτοκόλλου 4.

Η ισχύουσα νομοθεσία

Η Συμφωνία συνδέσεως

2. Το άρθρο 10 της Συμφωνίας συνδέσεως προβλέπει την κατάργηση ή την προοδευτική μείωση των εισαγωγικών τελωνειακών δασμών που ισχύουν στην Πολωνία για προϊόντα καταγόμενα από την Κοινότητα.

3. Κατά το άρθρο 34 της Συμφωνίας συνδέσεως, το Πρωτόκολλο 4 θέτει τους κανόνες καταγωγής για την εφαρμογή των δασμολογικών αυτών προτιμήσεων.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

2 — Υπογραφείσα στις Βρυξέλλες στις 16 Δεκεμβρίου 1991 (ΕΕ 1993 L 348, σ. 2)· όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 1/97 του Συμβουλίου Σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Δημοκρατίας της Πολωνίας, αφετέρου, της 30ής Ιουνίου 1997 (ΕΕ 1997 L 221, σ. 1).

4. Το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου 4 έχει ως εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος Πρωτοκόλλου, νοούνται ως:

α) "κατασκευή ή παρασκευή", κάθε μορφή επεξεργασίας ή μεταποίησης, συμπεριλαμβανομένης της συναρμολόγησης ή ακόμη και ειδικών εργασιών·

β) "ύλη", όλες οι μορφές συστατικών, πρώτων υλών, συνθετικών στοιχείων, μερών κ.λπ., που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή του προϊόντος·

[...]»

5. Το άρθρο 2, παράγραφος 1, ορίζει:

«Για την εφαρμογή της Συμφωνίας [...], θεωρούνται ως προϊόντα καταγωγής Κοινότητας:

α) τα προϊόντα που παράγονται εξ ολοκλήρου στην Κοινότητα κατά την έννοια του άρθρου 5 του παρόντος Πρωτοκόλλου·

β) τα προϊόντα που παράγονται στην Κοινότητα και περιέχουν ύλες που δεν έχουν παραχθεί εξ ολοκλήρου σ' αυτή, υπό την προϋπόθεση ότι οι ύλες αυτές έχουν υποστεί στην Κοινότητα επαρκείς επεξεργασίες ή μεταποιήσεις κατά την έννοια του άρθρου 6 του παρόντος Πρωτοκόλλου·

[...]»

6. Το άρθρο 6 προβλέπει:

«1. Για τους σκοπούς του άρθρου 2, προϊόντα που δεν έχουν παραχθεί εξ ολοκλήρου θεωρείται ότι υπέστησαν επαρκή επεξεργασία ή μεταποίηση, όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις του πίνακα που περιλαμβάνεται στο παράρτημα ΙΙ.

[...]

3. Η παράγραφος 1 [...] εφαρμόζεται με εξαίρεση τα οριζόμενα στο άρθρο 7.»

7. Το άρθρο 7 ορίζει:

«1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2, οι εξής επεξεργασίες ή μεταποιήσεις θεωρούνται ως ανεπαρκείς για την απόκτηση του χαρακτήρα των καταγόμενων προϊόντων, ανεξάρτητα από το αν πληρούνται οι απαιτήσεις του άρθρου 6:

[...]

β) οι απλές εργασίες αφαίρεσης της σκόνης, κοσκινίσματος, διαλογής, ταξινόμησης, συνδυασμού (συμπεριλαμβανομένης της σύνθεσης σειρών εμπορευμάτων), πλύσεων, βαφής, κοπής·

[...]

στ) η απλή συνένωση μερών για τη σύσταση ενός πλήρους προϊόντος·

ζ) ο συνδυασμός δύο ή περισσοτέρων από τις εργασίες που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως στ)·

[...]

2. Όλες οι εργασίες που διενεργούνται εντός της Κοινότητας ή της Πολωνίας σε συγκεκριμένο προϊόν πρέπει να εξετάζονται από κοινού, όταν πρόκειται να οριστεί αν η πραγματοποιηθείσα επεξεργασία ή μεταποίηση του προϊόντος αυτού πρέπει να θεωρηθεί ως ανεπαρκής κατά την έννοια της παραγράφου 1.»

8. Το παράρτημα ΙΙ του Πρωτοκόλλου 4 φέρει τον τίτλο «Πίνακας των επεξεργασιών ή μεταποιήσεων επί μη καταγόμενων υλών που προσδίδουν τον χαρακτήρα του καταγόμενου προϊόντος». Αποτελείται από έναν πίνακα με τρεις στήλες υπό τους αντίστοιχους τίτλους «Δασμολογική κλάση ΕΣ» [3], «Περιγραφή εμπορευμάτων» και «Επεξεργασία ή μεταποίηση επί μη καταγόμενων υλών η οποία προσδίδει τον χαρακτήρα του καταγόμενου προϊόντος». Ο πίνακας αυτός περιλαμβάνει στην τρίτη στήλη, έναντι της δασμολογικής κλάσεως «ex κεφάλαιο 63» και της περιγραφής «Άλλα [4] έτοιμα υφαντουργικά είδη. Συνδυασμοί. Μεταχειρισμένα ενδύματα και άλλα μεταχειρισμένα είδη και ράκη [...]», την ακόλουθη ένδειξη: «Κατασκευή από ύλες οποιασδήποτε κλάσεως, εκτός από εκείνες της ίδιας κλάσεως με το προϊόν».

3 — Η καλούμενη κοινώς και «Ονοματολογία ΕΣ», η οποία ρυθμίζεται από τη Σύμβαση για το Εναρμονισμένο Σύστημα Περιγραφής και Κατάταξης Εμπορευμάτων, είναι μια ονοματολογία πολλαπλών χρήσεων που καταρτίζεται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τελωνείων.

4 — Κατά πάσα πιθανότητα, είδη ενδύσεως που δεν καλύπτονται από τα δύο προηγούμενα κεφάλαια ΕΣ.

9. Η δασμολογική κλάση 6309 «Μεταχειρισμένα ενδύματα και άλλα μεταχειρισμένα είδη» εμπίπτει στο κεφάλαιο 63 (υπό τον τίτλο «Άλλα έτοιμα υφαντουργικά είδη. Συνδυασμοί. Μεταχειρισμένα ενδύματα και άλλα μεταχειρισμένα είδη. Ράκη» της Ονοματολογίας ΕΣ. Η σημείωση 3 [5] του κεφαλαίου 63 ορίζει: «Για να καταταγούν στην κλάση αυτή, τα είδη [...] πρέπει [...] να φέρουν καταφανή ίχνη χρησιμοποίησης και να παρουσιάζονται χύμα σε μπάλες, σάκους ή παρόμοιες συσκευασίες».

Η Σύμβαση του Κιότο

10. Η Διεθνής Σύμβαση για την απλούστευση και εναρμόνιση των τελωνειακών καθεστώτων (στο εξής: Σύμβαση του Κιότο ή Σύμβαση) συνήφθη αρχικώς το 1973 [6].

11. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα είναι συμβαλλόμενο μέρος της Συμβάσεως του Κιότο.

12. Το άρθρο 2 της Συμβάσεως αυτής ορίζει ότι «κάθε συμβαλλόμενο μέρος αναλαμβάνει την υποχρέωση να προωθήσει την απλούστευση και εναρμόνιση των τελωνειακών καθεστώτων, και γι' αυτό τον σκοπό συμμορφώνεται υπό τους όρους που καθιερώνονται με την παρούσα Σύμβαση, προς τους κανόνες και τις συνιστώμενες πρακτικές που αποτελούν το αντικείμενο των παραρτημάτων της παρούσης Συμβάσεως».

13. Το παράρτημα Δ.1, υπό τον τίτλο «Παράρτημα περί των κανόνων καταγωγής», έγινε αποδεκτό εξ ονόματος της Κοινότητας με την απόφαση 77/415/ΕΟΚ του Συμβουλίου [7]. Το Δικαστήριο παραπέμπει στο παράρτημα Δ.1 όταν ερμηνεύει τους περιεχόμενους σε διατάξεις του κοινοτικού δικαίου κανόνες καταγωγής [8].

14. Ο κανόνας [9] 3 του παραρτήματος Δ.1 προβλέπει ότι, οσάκις δύο η περισσότερες χώρες εμπλέκονται στην παραγωγή ενός εμπορεύματος, τυγχάνει εφαρμογής το κριτήριο της ουσιώδους μεταποιήσεως, σύμφωνα με το οποίο «προσδιορίζεται η καταγωγή των εμπορευμάτων, θεωρουμένης ως χώρας καταγωγής εκείνης, όπου πραγματοποιήθηκε η τελευταία ουσιώδης μεταποίηση ή

5 — Το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι οι επεξηγηματικές σημειώσεις της Επιτροπής του Εναρμονισμένου Συστήματος δεν έχουν μεν δεσμευτική νομική ισχύ, πλην όμως συμβάλλουν σημαντικά στην ερμηνεία του περιεχομένου των διαφόρων δασμολογικών κλάσεων: βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Δεκεμβρίου 1995, C-106/94 και C-139/94, Colin και Dupré (Συλλογή 1995, σ. I-4759, σκέψη 21).

6 — Η Σύμβαση του Κιότο αναθεωρήθηκε τον Ιούνιο του 1999. Η αναθεωρημένη Σύμβαση τέθηκε σε ισχύ τον Φεβρουάριο του 2006. Οι παρατιθέμενες με τις παρούσες προτάσεις διατάξεις της Συμβάσεως είναι εκείνες του αρχικού της κειμένου, ως είχε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση υποθέσεως.

7 — Απόφαση 77/415/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 1977, περί αποδοχής εξ ονόματος της Κοινότητας διαφόρων παραρτημάτων της διεθνούς συμβάσεως για την απλούστευση και εναρμόνιση των τελωνειακών καθεστώτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/004, σ. 7). Η αποδοχή δεν αφορούσε τους κανόνες 7 και 8 και τη συνιστώμενη πρακτική 10 που, ούτως ή άλλως, δεν ασκούν επιρροή στην υπό κρίση υπόθεση.

8 — Απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Δεκεμβρίου 1989, C-26/88, Brother International (Συλλογή 1989, σ. I-4253, σκέψεις 15 έως 21).

9 — Το άρθρο 4 της Συμβάσεως του Κιότο ορίζει ως κανόνες «τις διατάξεις, των οποίων η γενική εφαρμογή κρίνεται αναγκαία για την επίτευξη της εναρμονίσεως των τελωνειακών καθεστώτων και της απλουστεύσεώς τους».

κατεργασία, η οποία αναγνωρίζεται ως επαρκής για να προσδώσει στο εμπόρευμα τον ουσιώδη χαρακτήρα του» (ορισμός γ΄ του παραρτήματος Δ.1).

15. Η σημείωση [10] 1 του κανόνα 3 ορίζει ότι, στην πράξη, το κριτήριο της ουσιώδους μεταποιήσεως δύναται να εκφράζεται με τον κανόνα της αλλαγής της δασμολογικής κλάσεως σε συγκεκριμένη ονοματολογία, συνοδευόμενο από πίνακα εξαιρέσεων, και/ή με πίνακα μεταποιήσεων ή κατεργασιών, που προσδίδουν ή όχι στα εμπορεύματα, τα οποία υποβλήθηκαν σ' αυτές, τον χαρακτήρα των προϊόντων καταγωγής της χώρας όπου πραγματοποιήθηκαν, και/ή με τον κανόνα του ποσοστού κατ' αξία, όταν το ποσοστό της αξίας των χρησιμοποιουμένων προϊόντων ή το ποσοστό της κτηθείσας υπεραξίας ανέρχεται σε ένα συγκεκριμένο επίπεδο.

16. Η σημείωση 2 του κανόνα 3 προβλέπει:

«Οι πίνακες εξαιρέσεων δύνανται να μνημονεύουν:

α) τις μεταποιήσεις ή τις κατεργασίες, οι οποίες, αν και συνεπάγονται αλλαγή κλάσεως της δασμολογικής κατατάξεως, δεν θεωρούνται ως ουσιώδεις ή θεωρούνται υπό ορισμένες προϋποθέσεις·

β) τις μεταποιήσεις ή τις κατεργασίες, οι οποίες, αν και δεν συνεπάγονται αλλαγή κλάσεως της δασμολογικής κατατάξεως, θεωρούνται ως ουσιώδεις υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Οι προβλεπόμενοι στις περιπτώσεις α) και β) όροι δύνανται να είναι σχετικοί, είτε προς συγκεκριμένο τύπο κατεργασίας, στον οποίο υποβάλλεται το εμπόρευμα, είτε προς κανόνα ποσοστού κατ' αξία.»

17. Ο κανόνας 6 του παραρτήματος Δ.1 έχει ως εξής:

«Δεν πρέπει να θεωρούνται ως ουσιώδης μεταποίηση ή κατεργασία, οι εργασίες, οι οποίες δεν συμβάλλουν σε τίποτε ή οι οποίες συμβάλλουν πολύ λίγο στο να προσδώσουν στα εμπορεύματα τα ουσιώδη χαρακτηριστικά τους ή τις ουσιώδεις ιδιότητές τους και ιδιαίτερα οι εργασίες, που συνίστανται αποκλειστικά από ένα ή περισσότερα των κατωτέρω στοιχείων:

α) εργασίες αναγκαίες για την εξασφάλιση της συντηρήσεως των εμπορευμάτων κατά την διάρκεια της μεταφοράς ή της αποθηκεύσεώς των·

β) εργασίες προοριζόμενες να βελτιώσουν την εμφάνιση ή την εμπορική ποιότητα των προϊόντων ή για να γίνει η διευθέ-

10 — Το άρθρο 4 ορίζει ότι οι σημειώσεις «αποβλέπουν στην υπόδειξη ορισμένων δυνατών τρόπων ενεργείας που δύνανται να λαμβάνονται υπόψη για την εφαρμογή του αντίστοιχου κανόνα».

τηση ώστε να καταστούν κατάλληλα για την μεταφορά, όπως είναι ο διαχωρισμός ή η συγκέντρωση δεμάτων, η απλή συνένωση μερών ειδών και η κατάταξη των εμπορευμάτων, η αλλαγή συσκευασίας·

γ) απλές εργασίες συναθροίσεως·

δ) ανάμιξη εμπορευμάτων διαφόρου καταγωγής, εφ' όσον όμως τα χαρακτηριστικά του παραχθέντος προϊόντος δεν είναι ουσιωδώς διαφορετικά από τα χαρακτηριστικά των εμπορευμάτων, που έχουν αναμιχθεί.»

Η κύρια δίκη και η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως

18. Η Euro Tex έχει την εκμετάλλευση εγκεκριμένης μονάδας διαχειρίσεως απορριμμάτων στη Γερμανία για τη συγκέντρωση, μεταφορά, αποθήκευση και επεξεργασία μεταχειρισμένων ενδυμάτων και υφασμάτων.

19. Η υπό κρίση υπόθεση αφορά τις πραγματοποιούμενες από την Euro Tex εργασίες διαλογής τους. Η διάταξη περί παραπομπής περιγράφει την οικεία διαδικασία ως εξής.

20. Το πρώτο στάδιο συνίστατο στην απομάκρυνση των απορριμμάτων από τα συλλεγέντα αντικείμενα και στη διάκρισή τους σε δύο κατηγορίες αναλόγως του αν μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν εκ νέου ως είδη ενδύσεως ή όχι. Τα είδη της δεύτερης κατηγορίας διαχωρίζονταν περαιτέρω βάσει της δυνατότητας ανακυκλώσεώς τους (για τη συλλογή νημάτων ή την αξιοποίησή τους είτε ως πανιών καθαριότητας είτε ως μπαλωμάτων).

21. Κατά το δεύτερο στάδιο, γινόταν περαιτέρω διαχωρισμός μεταξύ ενδυμάτων, υποδημάτων, πανιών καθαριότητας και ανακυκλώσιμου υλικού, καθώς και μεταξύ υφασμάτων για οικιακή χρήση, γυναικείων, ανδρικών και παιδικών ενδυμάτων.

22. Το τρίτο στάδιο αφορούσε τον λεπτομερή συνδυασμό κατά κατηγορίες [11]: τα ενδύματα και τα λοιπά εξαρτήματα διαχωρίζονταν, βάσει της ποιότητας των υλικών και άλλων, προσαρμοσμένων στις απαιτήσεις των πελατών, κριτηρίων σε περισσότερες από ογδόντα κατηγορίες [12].

11 — Χρησιμοποιώ το αγγλικό ρήμα «to match» και τα παράγωγά του εκεί όπου στη διάταξη περί παραπομπής απαντά το γερμανικό ρήμα «sortieren» και τα παράγωγά του. Ο όρος αυτός χρησιμοποιείται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, του Πρωτοκόλλου 4 για το πέμπτο (αν θεωρηθεί ότι οι όροι «sifting or screening» υποδηλώνουν μία ενιαία εργασία) από τα είδη των περιγραφόμενων εργασιών («matching» ή «Sortieren»). Το τρίτο είδος εργασίας, «sorting» στην αγγλική απόδοση και «Assondern» στη γερμανική, εξετάζεται ακροθιγώς από το αιτούν δικαστήριο και δεν αποτελεί αντικείμενο του υποβληθέντος προδικαστικού ερωτήματος.

12 — Η διάταξη περί παραπομπής παρέχει, εν είδει παραδείγματος, έναν κατάλογο αποτελούμενο από 37 κατηγορίες γυναικείων ενδυμάτων. Οι κατηγορίες αυτές περιλαμβάνουν τόσο γενικά είδη, όπως φορέματα, φούστες, παντελόνια, μπλούζες, διαχωριζόμενα περαιτέρω σε υποκατηγορίες (βάσει, κατ' αρχήν, του υφάσματος), όσο και πρόσθετες ειδικές κατηγορίες ενδυμάτων, όπως γυναικεία εσώρουχα, κορσέδες, μεταξωτά μαντήλια, μπικίνι και καμπαρντίνες.

23. Η Euro Tex απασχολούσε για την εργασία αυτή, η οποία ήταν χειρωνακτική, έξι έως οκτώ υπαλλήλους. Οι εργαζόμενοι αυτοί όφειλαν να ξεχωρίζουν, πρωτίστως, τα μοντέρνα είδη ενδύσεως, τα οποία συνδυάζονταν κατά κατηγορίες αντίστοιχες με εκείνες των πελατών. Οι υποψήφιοι εκπαιδεύονταν για μία έως τέσσερις εβδομάδες. Η ικανότητα να αναγνωρίζουν τις σύγχρονες τάσεις της μόδας αποτελούσε προϋπόθεση της προσλήψεώς τους σε μόνιμη θέση στην επιχείρηση.

24. Κατά τα έτη 1998 και 1999, η Euro Tex προμήθευσε τους εμπόρους λιανικής στην Πολωνία με υφαντουργικά είδη συνδυασμένα κατά κατηγορίες και συσκευασμένα σε σάκους. Η υπό κρίση υπόθεση αφορά τη διαφορά που ανέκυψε με την καθής φορολογική αρχή ως προς την καταγωγή των εμπορευμάτων αυτών. Η Euro Tex, όπως αναμενόταν, δεν ήταν σε θέση να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία προς θεμελίωση της καταγωγής τους. Κατόπιν αυτού, ισχυρίσθηκε ότι οι πραγματοποιούμενες από αυτήν εργασίες αρκούσαν για να τους προσδώσουν τον χαρακτήρα προϊόντων καταγόμενων από την Κοινότητα. Το Finanzgericht Düsseldorf, το οποίο επιλήφθηκε της υποθέσεως, υπέβαλε στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Βαίνουν οι επίμαχες εν προκειμένω εργασίες συνδυασμού κατά κατηγορίες πέραν των απλών εργασιών συνδυασμού κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, του Πρωτοκόλλου 4 [της Συμφωνίας συνδέσεως];»

25. Η Euro Tex και η Επιτροπή κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις. Δεν διεξήχθη επ' ακροατηρίου συζήτηση, δεδομένου ότι οι διάδικοι δεν υπέβαλαν σχετικό αίτημα.

Εκτίμηση

26. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί κατά πόσον οι πραγματοποιούμενες από την Euro Tex εργασίες επί των συλλεγομένων από τα απορρίμματα ειδών ενδύσεως, τα οποία δεν αποδεικνύεται ότι παρήχθησαν εξ ολοκλήρου στην Κοινότητα, αρκούν για να προσδώσουν τον χαρακτήρα του «καταγόμενου από την Κοινότητα» προϊόντος στο τελικό προϊόν, ήτοι σε μεταχειρισμένα ενδύματα που έχουν συνδυασθεί κατά κατηγορίες κατόπιν διαλογής.

27. Το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, του Πρωτοκόλλου 4 ορίζει ότι τα προϊόντα που δεν έχουν παραχθεί εξ ολοκλήρου στην Κοινότητα θεωρούνται ως καταγόμενα από αυτήν, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν υποστεί στην Κοινότητα *επαρκείς επεξεργασίες ή μεταποιήσεις* κατά την έννοια του άρθρου 6 του Πρωτοκόλλου αυτού. Κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του Πρωτοκόλλου 4, το παράρτημα ΙΙ καθορίζει τις προϋποθέσεις της «επαρκούς επεξεργασίας».

28. Το παράρτημα ΙΙ προβλέπει ότι, στην περίπτωση των μεταχειρισμένων ειδών που εμπίπτουν στο κεφάλαιο 63 της Ονοματολογίας ΕΣ, όπως τα επίμαχα εν προκειμένω ενδύματα, ως επεξεργασία ή μεταποίηση προσδίδουσα τον χαρακτήρα του καταγόμενου προϊόντος νοείται η παρασκευή κατά την οποία όλες οι χρησιμοποιούμενες ύλες υπάγονται σε κλάσεις διαφορετικές από εκείνη του προϊόντος. Το άρθρο 1, στοιχείο α΄, του Πρωτοκόλλου 4 ορίζει ως παρασκευή «κάθε μορφή επεξεργασίας ή μεταποίησης, συμπεριλαμβανομένης της συναρμολόγησης ή ακόμη και ειδικών εργασιών».

29. Κατά τον κρίσιμο χρόνο —ήτοι όταν εξάγονταν από την Euro Tex, κατόπιν της διαλογής τους και του συνδυασμού τους κατά κατηγορίες— τα επίμαχα εν προκειμένω μεταχειρισμένα προϊόντα ενέπιπταν στην κλάση 6309 της Ονοματολογίας ΕΣ: μεταχειρισμένα ενδύματα και άλλα είδη, τα οποία φέρουν καταφανή ίχνη χρησιμοποιήσεως και είναι συγκεντρωμένα σε δεμάτια, σάκους ή παρόμοιες συσκευασίες. Επομένως, τα προϊόντα αυτά μπορούν να χαρακτηριστούν ως «καταγόμενα από την Κοινότητα», κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, του Πρωτοκόλλου 4, μόνο σε περίπτωση που όλες οι ύλες που χρησιμοποιήθηκαν κατά την πραγματοποίηση των οικείων εργασιών από την προσφεύγουσα κατατάσσονται σε άλλες κλάσεις, πλην της κλάσεως 6309.

30. Το αιτούν δικαστήριο προέβη στη διαπίστωση, η οποία δεν αμφισβητείται από τους διαδίκους, ότι ναι μεν οι επίμαχες εν προκειμένω ύλες είναι καθαυτές μεταχειρισμένα ενδύματα, πλην όμως δεν ήταν συγκεντρωμένες σε δεμάτια, σάκους ή παρόμοιες συσκευασίες πριν υποβληθούν στις πραγματοποιούμενες από την Euro Tex εργασίες και, ως εκ τούτου, δεν υπάγονται στην κλάση 6309.

31. Το αιτούν δικαστήριο έκρινε, επίσης, ότι οι πραγματοποιούμενες από την Euro Tex εργασίες εμπίπτουν στην ευρεία έννοια της «παρασκευής», η οποία καλύπτει, κατά το άρθρο 1, στοιχείο α΄, του Πρωτοκόλλου 4, κάθε επεξεργασία ή μεταποίηση, περιλαμβανομένων των ειδικών εργασιών.

32. Επομένως, καίτοι τα εξαχθέντα μεταχειρισμένα είδη πληρούν, εκ πρώτης όψεως, τις προϋποθέσεις του άρθρου 6, παράγραφος 1, του Πρωτοκόλλου 4 για την απόκτηση του χαρακτήρα των καταγόμενων από την Κοινότητα προϊόντων, εντούτοις το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, του Πρωτοκόλλου 4 προβλέπει ότι ορισμένες επεξεργασίες ή μεταποιήσεις, μεταξύ των οποίων και οι «οι απλές εργασίες [...] διαλογής [και/ή [13]] συνδυασμού (συμπεριλαμβανομένης της σύνθεσης σειρών εμπορευμάτων)», δεν αρκούν για να προσδώσουν αυτόν τον χαρακτήρα. Από το άρθρο 6, παράγραφος 3, του Πρωτοκόλλου 4 προκύπτει με σαφήνεια ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, υπερισχύει του άρθρου 6, παράγραφος 1. Συνεπώς, αν οι πραγματοποιούμενες από την Euro Tex εργασίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, τα μεταχειρισμένα ενδύματα, τα οποία έχουν συνδυασθεί κατά κατηγορίες κατόπιν διαλογής, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως καταγόμενα από την Κοινότητα.

33. Το αιτούν δικαστήριο κατέληξε ότι οι πραγματοποιούμενες από την Euro Tex

13 — Το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ζ΄, του Πρωτοκόλλου 4 προβλέπει ότι ο συνδυασμός δύο ή περισσοτέρων από τις εργασίες που αναφέρονται στο στοιχείο β΄ δεν αρκεί για να προσδώσει τον χαρακτήρα του καταγόμενου προϊόντος.

εργασίες διαλογής (κατά πάσα πιθανότητα κατά το πρώτο και το δεύτερο στάδιο της περιγραφείσας με τα ανωτέρω σημεία 20 και 21 διαδικασίας) συνιστούν «απλές» εργασίες διαλογής, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄. Ουδόλως προκύπτει ότι οι διάδικοι θέτουν υπό αμφισβήτηση το συμπέρασμα αυτό. Κατόπιν αυτού, ο καθορισμός του τελωνειακού χαρακτήρα των εξαγχθέντων προϊόντων εξαρτάται από την απάντηση που θα δοθεί στο ερώτημα αν οι εργασίες συνδυασμού κατά κατηγορίες που πραγματοποιούσε η Euro Tex κατά το τρίτο στάδιο της ως άνω διαδικασίας εμπίπτουν επίσης στο πεδίο εφαρμογής της διατάξεως αυτής. Αυτό είναι, κατ' ουσίαν, το ζήτημα που τίθεται με το υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα.

34. Η Euro Tex ισχυρίζεται ότι οι επίμαχες εργασίες συνδυασμού των μεταχειρισμένων ειδών κατά κατηγορίες δεν αποτελούν «απλές εργασίες [...] συνδυασμού [...]» κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄. Η Επιτροπή υποστηρίζει την αντίθετη άποψη.

35. Όπως επισημαίνει το αιτούν δικαστήριο, η γραμματική ερμηνεία της αγγλικής αποδόσεως του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, του Πρωτοκόλλου 4 [14] ενισχύει την άποψη ότι όλες οι απαριθμούμενες στην εν λόγω διάταξη εργασίες είναι, κατ' ανάγκην, «απλές εργασίες» εμπίπτουσες στο πεδίο εφαρμογής της [15]. Εντούτοις, οι λοιπές γλωσσικές αποδόσεις [16] μπορούν να ερμηνευθούν και υπό την έννοια ότι η διάταξη αυτή αφορά μόνον εκείνες από τις απαριθμούμενες εργασίες που είναι, στην πράξη, απλές και όχι σύνθετες [17].

36. Η Επιτροπή προκρίνει την πρώτη ερμηνεία. Ειδικότερα, ισχυρίζεται ότι δεν χωρεί διάκριση μεταξύ, αφενός, των «απλών εργασιών» συνδυασμού κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, και, αφετέρου, πιο σύνθετων εργασιών συνδυασμού. Οι εργασίες «συνδυασμού (συμπεριλαμβανομένης της σύνθεσης σειρών εμπορευμάτων)» παρατίθενται παρατακτικώς με

14 — Όπως επίσης της σουηδικής («Enkel behandling bestående i [...] hoppassning [...]») και της ολλανδικής («eenvoudige verrichingen zoals [...] assorteren [...]»).

15 — Το άρθρο 7 είναι μία από τις διατάξεις του Πρωτοκόλλου 4 που αντικαταστάθηκαν, από 1ης Ιανουαρίου 2001, με την απόφαση 4/2000 του Συμβουλίου Σύνδεσης ΕΕ-Πολωνίας, της 29ης Δεκεμβρίου 2000, για την τροποποίηση του πρωτοκόλλου αριθ. 4 της ευρωπαϊκής συμφωνίας με την Πολωνία για τον ορισμό της εννοίας «καταγόμενα προϊόντα» ή «προϊόντα καταγωγής» και για τις μεθόδους διοικητικής συνεργασίας (ΕΕ 2001 L 19, σ. 29). Το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ι΄, το οποίο αντικαθιστά εν μέρει το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, δεν αναφέρεται πλέον σε «απλές εργασίες», αλλά αποκλειστικώς σε «κοσκίνισμα, διαλογή, ταξινόμηση, κατάταξη, διαβάθμιση, συνδυασμό (συμπεριλαμβανομένης της σύνθεσης σειρών εμπορευμάτων)». Το προοίμιο της τροποποιητικής αποφάσεως διευκρινίζει μεν ότι «ορισμένες τροποποιήσεις τεχνικού χαρακτήρα αποσκοπούν στην αποκατάσταση προβλημάτων μεταξύ των διαφόρων γλωσσικών εκδόσεων του κειμένου» (πρώτη αιτιολογική σκέψη), πλην όμως τονίζεται επίσης ότι «ο κατάλογος των ανεπαρκών επεξεργασιών και μεταποιήσεων χρειάζεται τροποποίηση για να διασφαλιστεί η ορθή ερμηνεία και για να συμπεριληφθούν ορισμένες εργασίες που δεν περιλαμβάνονταν προηγουμένως σ' αυτόν» (δεύτερη αιτιολογική σκέψη). Συνεπώς, η απόφαση 4/2000 δεν επιβεβαιώνει κατά τρόπο αδιαμφισβήτητο την ορθότητα μιας εκ των δύο πιθανών ερμηνειών του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄.

16 — Έλαβα υπόψη μόνον τις γλώσσες που ήταν επίσημες κατά τον χρόνο της υπογραφής (στις 30 Ιουνίου 1997) της προπαρατεθείσας στην υποσημείωση 2 αποφάσεως 1/97, με την οποία το Πρωτόκολλο 4 της Συμφωνίας συνδέσεως αντικαταστάθηκε από το επίμαχο στην υπό κρίση υπόθεση κείμενο.

17 — Παραδείγματος χάρη, η γαλλική απόδοση της επίμαχης διατάξεως είναι: «les opérations simples de dépoussiérage, de criblage, de triage, de classement, d'assortiment (y compris la composition de jeux de marchandises), de lavage, de peinture, de découpage», ενώ το γερμανικό κείμενο έχει ως εξής: «einfaches Entstauben, Sieben, Aussondern, Einordnen, Sortieren (einschließlich des Zusammenstellens von Sortimenten), Waschen, Anstreichen, Zerschneiden».

άλλες δραστηριότητες, ήτοι την αφαίρεση της σκόνης, το κοσκίνισμα, τη διαλογή, την ταξινόμηση, την πλύση, τη βαφή και την κοπή. Η προσθήκη του επιθέτου «απλές» έχει επεξηγηματικό και μόνο χαρακτήρα. Η επιβολή στις αρμόδιες αρχές της υποχρεώσεως να διακρίνουν κατά περίπτωση μεταξύ απλού και σύνθετου χαρακτήρα των εργασιών αφαιρέσεως της σκόνης, κοσκινίσματος, διαλογής, ταξινομήσεως, συνδυασμού κ.λπ. θα διακύβευε την ασφάλεια δικαίου. Κατόπιν αυτού, όλες αυτές οι δραστηριότητες πρέπει να λογίζονται ως απλές και, επομένως, δεν προσδίδουν τον χαρακτήρα του καταγόμενου προϊόντος.

37. Δεν συμμερίζομαι την άποψη αυτή.

38. Όσον αφορά την ασφάλεια δικαίου, πρέπει να επισημανθεί ότι και άλλα εδάφια του άρθρου 7, παράγραφος 1, του Πρωτοκόλλου 4 αφορούν αποκλειστικώς και μόνον την πραγματοποίηση απλών εργασιών και, συνεπώς, επιβάλλουν στις αρμόδιες αρχές την υποχρέωση να διακρίνουν μεταξύ απλών και σύνθετων εργασιών. Παραδείγματος χάρη, το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄, σημείο ii, αναφέρεται σε «απλή τοποθέτηση σε φιάλες, φιαλίδια, σάκους, θήκες, κουτιά, [...] στερέωση επί λεπτοσανίδων κ.λπ. και κάθε άλλη απλή εργασία συσκευασίας». Επιπλέον, το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε΄, κάνει λόγο για «απλή ανάμειξη προϊόντων» και το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο στ΄, για «απλή συνένωση μερών για τη σύσταση ενός πλήρους προϊόντος». Κατόπιν των ανωτέρω, δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού της ερμηνείας που προκύπτει από την απλή ανάγνωση της πλειονότητας των γλωσσικών αποδόσεων της επίμαχης διατάξεως, σύμφωνα με την οποία η διάταξη αυτή καλύπτει μόνον εκείνες από τις απαριθμούμενες εργασίες που είναι, στην πράξη, «απλές».

39. Εξάλλου, η συσταλτική αυτή ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, είναι σύμφωνη προς τον χαρακτήρα της διατάξεως αυτής ως εξαίρεση από τον γενικό κανόνα του άρθρου 6, παράγραφος 1, το οποίο προβλέπει ότι τα προϊόντα που δεν έχουν παραχθεί εξ ολοκλήρου στην Κοινότητα θεωρείται ότι έχουν υποστεί επαρκή επεξεργασία ή μεταποίηση, όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις του πίνακα του παραρτήματος ΙΙ.

40. Στην υπό κρίση υπόθεση, η προϋπόθεση αυτή συνίσταται στο ότι οι χρησιμοποιούμενες ύλες πρέπει να εμπίπτουν σε οποιαδήποτε άλλη κλάση, πλην εκείνης στην οποία υπάγεται το προϊόν που υποβάλλεται σε επεξεργασία ή μεταποίηση. Δεν αμφισβητείται ότι η προϋπόθεση αυτή πληρούται εν προκειμένω. Επομένως, η απάντηση στο ερώτημα κατά πόσον οι εργασίες συνδυασμού κατά κατηγορίες προσδίδουν τον χαρακτήρα του καταγόμενου προϊόντος εξαρτάται από το αν οι εργασίες αυτές είναι απλές ή σύνθετες. Στη πρώτη περίπτωση, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, και, ως εκ τούτου, δεν προσδίδουν τον χαρακτήρα του καταγόμενου προϊόντος.

41. Η Σύμβαση του Κιότο παρέχει ορισμένες ενδείξεις για τη διάκριση μεταξύ απλών και σύνθετων εργασιών συνδυασμού.

42. Από τον κανόνα 3 και τον ορισμό γ΄ του παραρτήματος Δ.1 της Συμβάσεως προκύπτει με σαφήνεια ότι, οσάκις δύο ή περισσό-

τερες χώρες εμπλέκονται στην παραγωγή ενός εμπορεύματος, ως χώρα καταγωγής του, από τελωνειακής απόψεως, λογίζεται εκείνη «όπου πραγματοποιήθηκε η τελευταία ουσιώδης μεταποίηση ή κατεργασία, *η οποία αναγνωρίζεται ως επαρκής για να προσδώσει στο εμπόρευμα τον ουσιώδη χαρακτήρα του*» [18].

43. Κατά τον κανόνα 6 του παραρτήματος Δ.1 της Συμβάσεως, δεν νοούνται ως «ουσιώδης μεταποίηση ή κατεργασία» οι εργασίες «*οι οποίες δεν συμβάλλουν σε τίποτε ή οι οποίες συμβάλλουν πολύ λίγο στο να προσδώσουν στα εμπορεύματα τα ουσιώδη χαρακτηριστικά τους ή τις ουσιώδεις ιδιότητές τους*» [19].

44. Ως παραδείγματα τέτοιων εργασιών παρατίθενται, μεταξύ άλλων, στον κανόνα 6: «β) εργασίες προοριζόμενες να βελτιώσουν την εμφάνιση ή την εμπορική ποιότητα των προϊόντων ή για να γίνει η διευθέτηση ώστε να καταστούν κατάλληλα για τη μεταφορά, όπως είναι ο διαχωρισμός ή η συγκέντρωση δεμάτων, η απλή συνένωση μερών ειδών και η κατάταξη των εμπορευμάτων, η αλλαγή συσκευασίας» και «δ) ανάμιξη εμπορευμάτων διαφόρου καταγωγής, εφ' όσον όμως τα χαρακτηριστικά του παραχθέντος προϊόντος δεν είναι ουσιωδώς διαφορετικά από τα χαρακτηριστικά των εμπορευμάτων, που έχουν αναμιχθεί».

18 — Η υπογράμμιση δική μου.

19 — Η υπογράμμιση δική μου.

45. Από τα παραδείγματα αυτά δεν προκύπτει ότι οι οικείες εργασίες καλύπτονται από την εν λόγω διάταξη μόνο σε περίπτωση που είναι απλές. Εντούτοις, τα παραδείγματα αυτά, καθόσον παρατίθενται ενδεικτικώς προς διευκρίνιση ενός γενικού κανόνα, πρέπει να ερμηνευθούν υπό το πρίσμα του κανόνα αυτού. Επομένως, αποφασιστική σημασία έχει το αν οι πραγματοποιούμενες εργασίες συμβάλλουν, σε μη αμελητέο βαθμό, στη διαμόρφωση των ουσιωδών χαρακτηριστικών ή ιδιοτήτων των οικείων εμπορευμάτων.

46. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να κρίνει, βάσει των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση υποθέσεως, αν αυτό συμβαίνει εν προκειμένω. Αν οι επίμαχες εργασίες συνδυασμού κατά κατηγορίες συμβάλλουν, σε μη αμελητέο βαθμό, στη διαμόρφωση των ουσιωδών χαρακτηριστικών ή ιδιοτήτων του τελικού προϊόντος, ήτοι των συνδυασμένων, κατόπιν διαλογής, μεταχειρισμένων ενδυμάτων, δεν εμπίπτουν ούτε στο παράδειγμα δ) ούτε, γενικώς, στο πεδίο εφαρμογής του κανόνα 6 του παραρτήματος Δ.1 και, συνεπώς, δεν συνιστούν απλές εργασίες κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, του Πρωτοκόλλου 4.

47. Αν εντούτοις, όπως υπαινίχθηκε το αιτούν δικαστήριο με τη διάταξη περί παραπομπής, το αποτέλεσμα των επίμαχων εργασιών ήταν, παραδείγματος χάρη, να συσκευάζονται απλώς από κοινού όλα τα

ενδύματα της ίδιας κατηγορίας (όπως μεταξωτά πουκάμισα, μάλλινες μπλούζες ή τζην), πρέπει να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο ότι οι εν λόγω εργασίες συνέβαλαν στη διαμόρφωση των ουσιωδών χαρακτηριστικών ή ιδιοτήτων του τελικού προϊόντος, καθόσον αυτές παρέμειναν ίδιες με εκείνες των αρχικών ενδυμάτων, τα οποία η προσφεύγουσα περισυνέλεγε από τα απορρίμματα.

48. Το εθνικό δικαστήριο είναι, προδήλως, το πλέον κατάλληλο να εκτιμήσει το βάσιμο του ισχυρισμού [20] της Euro Tex ότι οι εργασίες που πραγματοποιούσε δεν ήταν απλές εργασίες συνδυασμού κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, καθόσον η ανακύκλωση των επίμαχων ειδών συνεπαγόταν τον διαχωρισμό τους σε ποικίλες κατηγορίες. Η Euro Tex υποστηρίζει ότι η έννοια «απλές εργασίες [...] συνδυασμού» έχει εντελώς διαφορετικό νόημα, όπως προκύπτει και από την περιεχόμενη στη διάταξη αυτή διευκρίνιση «(συμπεριλαμβανομένης της σύνθεσης [Zusammenstellen] σειρών εμπορευμάτων)», η οποία αφορά μια δραστηριότητα που απαιτεί απλώς και μόνον την ικανότητα συνδυασμού, παραδείγματος χάρη, ενός μπλε ενδύματος με ένα άλλο του ιδίου χρώματος κ.λπ. Η Euro Tex ισχυρίζεται ότι οι πραγματοποιούμενες από αυτήν εργασίες διαλογής στηρίζονταν, αντιθέτως, στην ικανότητα διακρίσεως των προϊόντων βάσει του υφάσματος, της ποιότητας και της συνθέσεώς τους [Zusammensetzung] και απαιτούσαν γνώση, η οποία μπορούσε να αποκτηθεί μόνον κατόπιν εκπαιδεύσεως των τάσεων της μόδας, των ειδικών αναγκών των διαφόρων χωρών και της ποιότητας των υφασμάτων.

49. Στο εθνικό δικαστήριο, το οποίο είναι το μόνο αρμόδιο να αποφανθεί επί των πραγματικών περιστατικών, εναπόκειται να κρίνει αν η Euro Tex απέδειξε ότι οι πραγματοποιούμενες από τους υπαλλήλους της εργασίες συνδυασμού κατά κατηγορίες ήταν σύνθετες και όχι απλές.

50. Τέλος, θα θίξω, εν συντομία, το ζήτημα της προστιθέμενης αξίας.

51. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι τα άνευ αξίας είδη που συγκέντρωνε η Euro Tex αποκτούσαν, απλώς και μόνο λόγω της επεξεργασίας στην οποία υποβάλλονταν από αυτήν, αξία η οποία κυμαινόταν μεταξύ 0,70 και 1,00 γερμανικού μάρκου (DEM) ανά κιλό (ήτοι 0,36 έως 0,51 ευρώ ανά κιλό). Σύμφωνα με το αιτούν δικαστήριο, το

20 — Δεν εξετάζω τους λοιπούς τρεις ισχυρισμούς της Euro Tex, καθόσον εγείρουν ζητήματα που δεν αφορούν την ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 1, του Πρωτοκόλλου 4, για την οποία, και μόνον, ζητεί διευκρινίσεις το αιτούν δικαστήριο. [Οι ισχυρισμοί αυτοί συνίστανται, κατ' ουσίαν, στο ότι τα μεταχειρισμένα ενδύματα: (i) ήταν καταγωγής Κοινότητας πριν υποβληθούν στις επίμαχες εργασίες, λόγω της μεταβολής της δασμολογικής τους κλάσεως από νέα σε μεταχειρισμένα ενδύματα (ii) αποτελούν «απορρίμματα», κατά την έννοια του κοινοτικού δικαίου, οπότε η καταγωγή τους προσδιορίζεται βάσει του προσώπου που τα απέρριψε και του τόπου κατοικίας του και/ή (iii) συνιστούν «μεταχειρισμένα είδη που έχουν συγκεντρωθεί [στην Κοινότητα] και δύνανται να χρησιμοποιηθούν μόνον για την ανάκτηση πρώτων υλών [...] ή ως απορρίμματα», τα οποία θεωρούνται ως «παραγόμενα εξ ολοκλήρου στην Κοινότητα δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο η΄, του Πρωτοκόλλου 4].

γεγονός ότι οι πραγματοποιούμενες από την Euro Tex εργασίες διαλογής και συνδυασμού κατά κατηγορίες των μεταχειρισμένων ενδυμάτων προσέδιδε αξία σε αυτά επιβεβαιώνει την άποψη ότι οι εν λόγω εργασίες αποτελούσαν το καθοριστικό στάδιο παραγωγής.

52. Το κριτήριο του «καθοριστικού σταδίου παραγωγής» απαντά στη νομολογία του Δικαστηρίου [21] που αφορά τη γενική κοινοτική νομοθεσία περί της καταγωγής των προϊόντων [22]. Συμφωνώ με την άποψη της Επιτροπής ότι η νομολογία αυτή δεν ασκεί άμεση επιρροή στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως. Ο κανόνας 3 του παραρτήματος Δ.1 της Συμβάσεως του Κιότο ορίζει ότι τα συμβαλλόμενα κράτη μπορούν να εκφράζουν το κριτήριο της ουσιώδους μεταποιήσεως, βάσει του οποίου καθορίζεται η καταγωγή των προϊόντων, είτε με κανόνα που απαιτεί την αλλαγή της δασμολογικής κλάσεως είτε με πίνακα μεταποιήσεων ή κατεργασιών που προσδίδουν ή δεν προσδίδουν στα εμπορεύματα τον χαρακτήρα του καταγόμενου προϊόντος είτε με κανόνα ποσοστού κατ' αξία. Οι περιεχόμενες στους πίνακες εξαιρέσεων εργασίες μπορούν να αφορούν είτε συγκεκριμένο είδος επεξεργασίας στο οποίο υποβάλλονται τα εμπορεύματα είτε κανόνα ποσοστού κατ' αξία. Στην περίπτωση των μεταχειρισμένων ενδυμάτων, η Κοινότητα επέλεξε να διατυπώσει, με το Πρωτόκολλο 4, το κριτήριο της ουσιώδους μεταποιήσεως με γενικό κανόνα που απαιτεί την αλλαγή της δασμολογικής κλάσεως (άρθρο 6, παράγραφος 1 και παράρτημα ΙΙ), συνοδευόμενο από πίνακα μεταποιήσεων ή κατεργασιών που δεν προσδίδουν τον χαρακτήρα του καταγόμενου προϊόντος (άρθρο 7, παράγραφος 1). Επομένως, δεν επέλεξε να εκφράσει το κριτήριο αυτό με κανόνα ποσοστού κατ' αξία. Η κατάσταση ήταν διαφορετική στις προαναφερθείσες υποθέσεις, οι οποίες αφορούσαν την ερμηνεία κοινοτικών διατάξεων [23] που δεν προέβλεπαν την εφαρμογή ενός εκ των τριών αυτών κανόνων. Συνεπώς, το κριτήριο της προστιθέμενης αξίας, καίτοι συνιστά προδήλως μια εύλογη πολιτική επιλογή, δεν προκρίθηκε εν προκειμένω από τον κοινοτικό νομοθέτη και, ως εκ τούτου, δεν τίθεται ζήτημα εφαρμογής του στην υπό κρίση υπόθεση.

53. Φρονώ ότι η ερμηνεία αυτή ενισχύεται από το άρθρο 7, παράγραφος 1, του Πρωτοκόλλου 4, το οποίο περιλαμβάνει, υπό το στοιχείο στ΄, την «απλή συνένωση μερών για τη σύσταση ενός πλήρους προϊόντος». Η συνένωση αυτή, καίτοι απλή, προσθέτει σχεδόν πάντοτε αξία, πλην όμως ο κοινοτικός νομοθέτης απέκλεισε ρητώς το ενδεχόμενο η εργασία αυτή να προσδίδει τον χαρακτήρα του καταγόμενου από την Κοινότητα προϊόντος.

54. Συνεπώς, φρονώ ότι το ζήτημα της προστιθέμενης αξίας δεν επηρεάζει την ως άνω ανάλυσή μου.

21 — Απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Ιανουαρίου 1977, 49/76, Gesellschaft für Überseehandel (Συλλογή τόμος 1977, σ. 23) και προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 8 απόφαση Brother International.

22 — Άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΟΚ) 802/68 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1968, περί του κοινού ορισμού της εννοίας της καταγωγής των εμπορευμάτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/001, σ. 20). Η διάταξη αυτή ορίζει: «Εμπόρευμα, στην παραγωγή του οποίου παρεμβάλλονται δύο ή περισσότερες χώρες, θεωρείται ως καταγόμενο από τη χώρα όπου έγινε η τελευταία ουσιώδης μεταποίηση ή κατεργασία οικονομικώς δικαιολογημένη που επραγματοποιήθη σε επιχείρηση εξοπλισμένη για τον σκοπό αυτόν και που κατέληξε στην κατασκευή ενός νέου προϊόντος ή ενός προϊόντος αντιπροσωπεύοντος σημαντικό στάδιο παραγωγής.»

23 — Βλ. υποσημείωση 22.

Πρόταση

55. Κατόπιν των ανωτέρω, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο ερώτημα που υπέβαλε το Finanzgericht Düsseldorf ως εξής:

«— Οι εργασίες που απαριθμούνται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του Πρωτοκόλλου 4 της Ευρωπαϊκής Συμφωνίας περί συνδέσεως μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Δημοκρατίας της Πολωνίας, αφετέρου, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 1/97 (97/539/ΕΚΑΧ, ΕΚ, Ευρατόμ) του Συμβουλίου Σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Δημοκρατίας της Πολωνίας, αφετέρου, της 30ής Ιουνίου 1997, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της διατάξεως αυτής μόνον όταν είναι απλές.

— Οι εργασίες αυτές είναι απλές οσάκις ουδόλως συμβάλλουν, ή συμβάλλουν σε αμελητέο μόνο βαθμό, στη διαμόρφωση των ουσιωδών χαρακτηριστικών ή ιδιοτήτων των εμπορευμάτων.

— Στο αρμόδιο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να καθορίσει αν οι περιγραφόμενες με τη διάταξη περί παραπομπής εργασίες πληρούν αυτές τις προϋποθέσεις.»